

ՀԱՅԵՆԻՐ

ՕՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ և ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐՍ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ

ՅԱՆՎԱՆԵՍ ԶԱՆՆԱՐԱՐ

ԽՐԱԿԱՆԱՅԻՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱՂԱՅԻՆ, ԵՐԵՎԱՆԻ ՊՐԵՍՏԱՆԻ

Երևանի քաղաքում համակ կամ արդար թիվն էս հարձակի

Bureaux du Journal "HAÏRÉNIK"

GAÏATA, ancien local de la BANQUE IMP. OTTOMANE

ԽՐԱԿԱՆԱՅԻՆ

ՄԱՐԿԱՆԱԿԱՆ

ԽՐԱԿԱՆԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ ԴԱՆՈՒՄ			
Պատկեր	Համար	Բաժնի	Դրամ
Համար	300	75	75
Համար	150	40	40
Համար	300	100	100
Համար	150	50	50
Համար	75	25	25
Համար	300	25	25

Համար 300-ի արժեքը 115 դրամ է (100 դրամ և 15 դրամ)

Համար 300-ի արժեքը 115 դրամ է

Համար 300-ի արժեքը 115 դրամ է

ԱՅՍՕՐ ԿԱՐԴԱԼ

ՀԱՅՐԵՆԻՐԻ ՆԵՐՍԻ ԷՋԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԱՄՕԹԱՊԱՐՏԸ

Նոր թերթը, որ այսօրոքն է կը սկսի հրատարակել, ժիւլ Մառի ամենէն նշանաւոր գործերէն մէկն է եւ մեծ յաջողութիւն գտած է բարեգեան օրաթերթերուն մէջ։ Զարտար հիւստածքը եւ միշտ կենդանի պատմութիւնը կ'արդարացնեն այդ յաջողութիւնը։

ՊԱՐՏԱԼԻԻ ԼԻՔՈՒԹԻ ԿԱՐԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԴԱՐԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐԴԱՐԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՆՑ ԶԵՆՔ ԵՐԿՆՑՆԵԼՈՒ

Այսօր չէ որ ազգին մէջ ցաւ կը տրիւ ունեւոր գասակարգին նկատմամբ։ Ծառանքն է որ ամէն բերնէ կը լսուի սա գանդատը թէ հայ հարուստները չեն ընդ ազգին ինչ որ բարոյապէս պարտական են, նիւթապէս կ'արող են ընել։ Չենք ուզեր քննել թէ այդ գանդատները մինչեւ որ աստիճան արդար կամաւորաբար են, մենք ուրիշ հարցում մը կ'ուղղենք։ «Ինչ պիտի ընէինք եւ թէ հարուստ գասակարգ մը չուներնայինք»։

Հարուստութիւնը բացառիկ պարագայ մըն է։ Քանի մը հայեր զորս այսօր հարուստ կը տեսնենք՝ ատեն նօք ոչինչ էին նիւթապէս, և կրնայ ըլլալ որ օր մը դարձեալ վերածուին իրենց առջի վիճակին, բաղդը յողդէ, կ'ըսեն։ Ինչ պիտի ընէինք կամ պիտի ընենք առանց հարուստ գասակարգի մը։ Այս հարցումն է որ պէտք է ըմբռնել։

Անհատական կեանքի մէջ ոչ ոք իր գանդատի թէ հարուստներէն կարեկցութիւն չըտնենք, ընդհակառակը բաւական ստորնացուցիչ պարագայ մը կը համարուի հարուստին ողորմութեամբը ապրիլ երբ մարդ կարող է իր հացն ինքն իր աշխատանքովը ճարել։ Արդ ինչո՞ւ հանրային կեանքի մէջ պէտք է չեղինք այն բնական օրէնքն որ մեզ կ'առաջնորդէ անհատական կեանքի մէջ։

Մեր միջակ գասակարգը իր զանազան ստորաբաժանումներովը կ'ապրի առանց ձեռք կարկառելու հարուստին։ Մեծ ապարանքներ չունի, և ասոր համար չգանգաւորի ու հարուստներուն դէմ նշովը արձակել, ու ոչ ալ փողոցը կը մնայ, իր կարողութեանը համեմատ բնակարան մը կը չինէ, ու մէջը կը մտնէ։ Համապատասխան չուտել, բայց աչքն ալ հարուստին կերածին չտեսնել։ Երեսակ մը կերակուր կը ճարէ ու կ'ուտէ։ Ինչո՞ւ այսպէս չենք իր հանրային մարդ։ Մեծ մեծ գաղտնիքներ չենք կրնար չինել, բայց չենք կրնար համատ, մաքուր գաղտնիքներ հաստատել։ Փայլուն ուսումներ չենք կրնար սորվցնել, բայց չենք կրնար օգտաւոր

կար, առողջարար կրթութիւն մը տալ։ Մենք մեզի շատ բան կրնանք ընել ու չենք ընել, մեր գանգաւոր մենք մեզի դէմ ուղղենք, մեծ ցաւը մենք մեր վրայ դնանք, մեծ պարտաւոր մենք մեզի տանք երբ դպրոց, եկեղեցի, բարեգործական հաստատութիւնն ողորմելի վիճակի մէջ պահենք։

Բայց շատ ալ յուսահատական ողբեր չենք արձկել։ Վերջապէս որո՞նք են մեր բոլոր գաղտնիքները, եկեղեցիները, բարեգործական հաստատութիւնները պահող պահպանողները։ Միջակ, աղքատ գասակարգն է որ այդ ամէն ծախքերը մեծ մասով կը հոգայ։ Ընդհանուր գումարին մէջ հարուստներն ալ ունին իրենց բաժինը, բայց փոքր բաժին մը, վասն զի իրենք ալ փոքրամասնութիւն են։

Այս, կուտանք, միայն թէ արդիւնքը միշտ գոհացուցիչ չէ, վասնզի գաղտնիքներուն մէջ ընդհանուր ուղղութիւնը կը պակսի, վասն զի մեր պէտքերուն կատարելագործումը չունինք, վասն զի չենք հասած այն զարգացման որով կարենանք դարձել որչափ կարելի է օգտակար կերպով գործածել։

Ընդհանուր ծրագիր մը չունենալը եւ ամէն պարագայի մէջ զատ զատ գործելը բաւական վնասակար եղած է մեզ։ Օրինակի համար ըսենք թէ մեծ գաղտնիքներ չենք կրնար աւանդել։ Բայց ստոյգ է որ այս բաներն ընելու անկարող ենք։ Ոչ, այլ ընելու կերպը չենք գիտեր, կամ ընել չենք ուզեր։

Աչքերնուս առջեւ բերենք աշխարհիս մեծ ձեռնարկները։ Անհատ մըն է որ կ'ընէ այս ամէնը։ Ոչ, մեծ կամ պղծիկ դրամատէրները կը միանան, ստակերի իրարու լուր կը ձեռնարկեն։ Միթէ նոյն բանը մենք ալ չենք կրնար ընել մեր հանրային գործերուն մէջ։ Ինչչո՞ւ համար չենք միացներ քանի մը գաղտնիքներ որոնց մասին այսօր քան կը խօսուի, ինչո՞ւ համար չենք միացներ ցիր ու ցան դրամներն եւ աշխատութիւնները եւ կարեւոր գործեր առաջ բերել։ Ամէն լաւ բան ընել կարելի է աշխատութեամբ, դրամի փոխադարձ աշակցութեամբ։

Բայց մենք հայերս ինչ որ ենք անհատական կեանքին մէջ, նոյն երեւոյթը ցոյց կուտանք հանրային կեանքի մէջ ալ։ Դրամագլուխները միացնելով մեծ գործերու ձեռնարկելը մեր տոհմային սեփական Բատկութիւնը չէ։ Ո՛ր տեսնուեցան քանի մը Հայեր որք միանալով դրամատէր մը հաստատուն, աւելորդական տուն մը հիմնեն, հանրօգուտ ձեռնարկի մը արտօնութիւնը խնդրեն, գործարան մը բանեցնեն։

Եթէ վարժութիւնը կրթական ու բարեգործական ձեռնարկներուն մէջ հանրային դրամն ու աշխատութիւնը միացնելով գործելու, թերեւս անող վարժութիւնը նաեւ գործի աշխարհին մէջ ալ դրամը ու աշխատութիւնը միացնելու գաղափարին։

ՈՐՈՒՆԵՆ Ե ԹԱՆՑԱՆԻԸ

ԲԱՐԻՋ, 3 յունիս

Նորէն հրապարակ էք հանել Էսթետիկ ու Էսթետիկ խնդիրը։ Եւ այս անգամ Էսթետիկ ըլլալը «մասնաւոր կարողութիւններ ունենալ չնշանակել» կ'ըսէք։

Պատասխան մը չէ որ պիտի տամ այլ տեղեկութիւններ «չգիտողներ» լուսն (ձեր բառերով) թէ մասնաւոր կարողութիւններ ունենալ կը նշանակէ Էսթետիկ ըլլալը։

Ամէն տարի 3-600 ուսանողներ կը ներկայանան Էսթետիկ, բայց հազիւ 200ը կ'ընդունուին։ Ամէն տարի 8-10 հայ ուսանողներ կը ներկայանան, որոնցմէ հազիւ 1-2ը կ'ընդունուին։ անցեալ տարի 6 հատեն աւելի ներկայացան բայց 2 հատ միայն ընդունուեցան, այս տարի 10ի մօտ Հայեր ներկայացան բայց երկու միայն յաջողեցան։ Այս ընդունուողները մասնաւոր կարողութիւններ ունին ուրեմն բաղդատմամբ միանեցուն։

Իսկ Էսթետիկ պաշտօնը «որոշեալ ժամերու հիւանդանոցը ներկայ գտնուել» մը աւելի բարձր է։ անոնք են որ հիւանդները կը քնեն, անոնց անցեալ կեանքին ու ներկայ վիճակին վրայ ծանօթութիւններ կը քաղեն եւ յետոյ մեծին ու ուսանողներու առաջ կը կարգան իրենց յօթերը, և կը յայտեն իրենց Էսթետիկը։ Վերաբերուածութեան մէջ անոնք են որ կ'ողջեն յիւրաքուստի իր գործողութեանց ժամանակ, անոնք են որ վերքերը կը մաքրեն, կը հակահեղուէն ու կը խնամեն, և վերաբերուածական փոքր գործողութիւններ կ'ընեն։

Աստիճան զատ ուրիշ մանր մունր պաշտօններ ունին որոնց վրայ չեմ ծանրանար։

Մերը չէ յանցանքը եթէ չենք ունեցած Էսթետիկ, մասնաւոր կարողութիւններ անշուշտ պէտք են, բայց քանիներ տեսած եմ որոնք ոչինչ ունին սովորական իմացական նովութենէ մը աւելի, հապա աշխատութեամբ, համարութեամբ ու զիջաւորաբար ԺԱՄԱՆԱԿԱՆ հասած են։ Հաշուադրու են մէկ անգամ ներկայանալով ընդունուողները, երեք անգամ, այսինքն երեք տարի շարունակ աշխատելէ յետոյ սովորաբար կ'ընդունուին։ Բայց այդ երեք տարիներուն մէջ ուսանողները ուրիշ քննութեամբ դրողներու չէ։ Երեսի վրայ ձգելու է դպրոցը եւ միայն իր մրցումով դրողներու է, ինչ որ շատ չարամիւր մեր ծնողաց գործին, զի մեր ծնողներէն որոնք կը հաւանին Յ տարուան տեղ 8-10 տարի դաւակնին եւրոպայ ձգել։

Մերը չէ յանցանքը եթէ չենք ունեցած Էսթետիկ։ Քրտաներէն լաւ հմտութիւն կ'ուզէ, Պոլսի վարժարաններու քրտաներէն մինչեւ Էսթետիկ չկրնար հասնել։ Եթէ կ'ուզէ որ ձեր զաւակները Էսթետիկ եւ բարձրագոյն ըլլան, պիտի չհասկնէ Էսթետիկ զրկեցէք ու կանոնաւոր գործի մը մէջ աշխատեցէք, որ

ու գիտաւորաբար կարճ կապել միջանոք անոնց աշխատութիւնը։

Անշուշտ շատ դժուար է Էսթետիկ ըլլալ։ 4-800 ներկայացողներուն մէջէն 40-45 հատը միայն կ'ընդունուին, եւ ամենքն ալ երկրորդ կամ երրորդ անգամ ներկայացողներ են։ Կան մինչեւ չորս եւ աւելի անգամ ներկայացողներ անոնց մէջ։

Որո՞նքն է յանցանքը։ ահա այս պէտք է որ փնտռենք։

Եւ այն համոզումը ունիմ թէ քանի մը տարիէն հայ Էսթետիկ պիտի ունենանք։ Է՛ՍԹԵՏԻԿ ՄԸ

ԻՆՔՆՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

ԼԱՍՏԱՆԻՆԸ ԸՐԻ

Տը. Ճոնսոն, երեսելի անդադի մատնագիրը եւ իմաստասէրը, ըսած է. «Այն բանը զոր կ'արժէ ընել, կ'արժէ լաւ ընել»։ Ստուգուած իրողութիւն մըն է թէ մարդկային ազգը օրչափ ու չորրորդին ընէ այս կանոնին անթիւրի հետեւելու, այնչափ կը յառաջդիմէ արուեստից եւ գիտութեանց մէջ։ Մարդկութեան մեծագոյն զգաղութեանց մէջ կ'ապրէ զոր ընելու յօդ եւ վնասներ ունակութիւնն է։ «Գէշ չէ» ըսելով գոհանալ կը օր թրթուրէ, ուսուցիչն ալ յառաջդիմութեան։ Անոնք միայն որ ինքնապարգայտան համար անհրաժեշտ եւ զոյ յատկութիւնները մասնաւոր սրտաւորութեան ձիրքը ունին, լաւագոյն ընելու յատկութեան մասին եւս նշանաւոր եղած են։ Որովհետեւ արտօնութիւնը գործնական իմաստութիւն է, ակներեւ է թէ լաւագոյն ընելու յատկութիւնը ընկերակալութեան իրեն իրեն անհրաժեշտ պայման յաղորդութեան։ Սըր Յոնէ Պըրքըսը կը դիմէ իր որդեւորին։ «Հիմա ալ մարդ եղար, եւ վստահ եմ թէ կ'ենաքի մէջ ստորին դիրք մը միայն պիտի գրաւես, երբ վերջնականապէս չորոշես թէ ինչ որ կ'ընես լաւ ընես։ Մտքիդ մէջ աս կ'ընէ լաւ տպագրէ թէ աւելի լաւ է փոքր գործ մը կատարել կերպով ի դուրս հանել, քան անոր տառապատիւրը մեծ գործ մը կ'սկսեցնես ընել։ Ինչ որ գիտես, նայէ որ Էսթետիկը գիտես»։

Անգամ մը հարցուեցաւ մեծ դէւանագետ Սըր Էտուարտ Սըրքին թէ ինչ է իր յաջողութեան գաղտնիքը։ Նա պատասխանեց. «Երբ օրէնսգիտութիւն ուսանելու սկսեայ՝ միտքս դրի թէ ինչ որ կարգաւ այնչափ լաւ սորվիմ եւ միտքս պահեմ որ իմա ըլլայ, եւ մինչեւ որ բան մը կատարելապէս չսորվիմ, երկրորդ բան մը սորվիմ։ Զեւեւարկեմ, Սըրքին կ'ըսէ ինչ որ ես մէկ շարժում մէջ կը կարգային ինչ որ ես մէկ շարժում մէջ հազիւ կը կարգային։ Սակայն տարուան վախճանին իմ բոլոր սորվածներս մտքիս մէջ այնչափ թաղմէն են որ կարծես թէ նոյն օրը կարողացնէ ի զանոնք, մինչդեռ մրցակիցներուս յիշողութեանն սահներ գացնէ իրենց ուսման մթերքը»։

Լաւագոյնը ըրէ։
Ներայն իմաստասիր իրատը գործնականի վերածուի, կ'ուսնենա՞նք ամենալաւ հողագործներ, արհեստագործներ, արտադրողներ, գիտականներ, փաստաբաններ, բժիշկներ, կ'երականներ, զիւրապետներ, մասնաւորներ եւ այլն, եւ այլն։

Ստուգել Պըրքէյ առեւտուրի մէջ ցուցած յաջողութեան մեծ մասը կը վերագրէ լաւագոյն ընելու օրէնքին զոր ինք արդեգրած է։ Յաճախ սովոր էր ըսել. «Մարդ ինչ կ'ուզէ մէջ ալ գտնուի, պէտք է ջանայ որ իր կոչման մէջ լաւագոյն ըլլայ։ Եթէ լոկ կոչիկ ներկող մըն է, պէտք է աշխատի որ ամբողջ թաղին մէջ ամենէն լաւ կոչիկ ներկող ընէ ըլլայ»։

Կ'աշխատէր որ զայս իր վաճառատան հաստատուն մէկ օրէնքը ընէ։ Ներքեւ դա՛ք ներկայանային իրեն՝ գործին մէջ մտնելու համար, անոնց առջեւ կը զննէր փողոցէն հաւաքուած հին ու մին գամեր որպէս զի չտեսնէ որպէս զանոնք։ Անոնց ապագայ զարգացումը այդ փողոցի գործը լաւ ընելէն կ'ախուսէ ունէր։ Եթէ որպէս ժամանակին հին գամեր չուկելու գործին մէջ լաւագոյն ընելու մասին պէտք եղածին չարի գործունէութիւնը ցուցնէին, հին պարկեր նորոգող վարպետին զով աշակերտութեան կը զննէր զանոնք, Եթէ հին պարկեր կարկտելու գործին մէջ ալ նոյն գործունէութիւնը ու ուսումնասիրելը ցոյց տային, յայնմ արժեքի պաշտօնին կը յարձարանային։ Այսպէս խոնարհագոյն ինչ սկսեալ մինչեւ բարձրագոյն պաշտօնը լաւագոյն ընելու օրէնքը զարգացման միակ պայմանն էր իր բոլոր գործունէութեանց մէջ։

Պըրքէյ կը կը պնդէր թէ այն տղան որ գամ չուկելու գործին մէջ լաւ արդիւնք չէր ցուցներ, եւ ոչ մէկ գործի մէջ լաւ արդիւնք պիտի ցուցնէր։ Եթէ փոքր բաներուն մէջ հաւատարմով չըլլայ, մեծ պատասխանատուութիւն պահանջող գործերուն մէջ եւս հաւատարմով չկրնար ըլլալ։

Հնդիկ իշխան մը օր տեսաւ իր ծառաներէն մին որ խորունկ քունի մէջ ընկղմած էր իր սենեկին գրան առջեւ ի տախտակամածին վրայ, իր տիրոջը հողաթափերը ձեռքերուն մէջ սեղմած այնչափ ամուր կերպով որ անկարելի էր զանոնք յափշտակել առանց արթնանալու։ Իշխանը խորհելով թէ այսպիսի չնչին բանի մը մէջ այնչափ հաւատարմով ծառայ մը կրնայ աւելի կարեւոր պաշտօնին վարել, անկողնապէս իր թիկնապահներուն վերակացու կարգեց զնա։ Քանի մը տարի ետքը նոյն այդ ծառան Հնդկաստանի մէջ ամենէն երեսելի հրաւանաւորներէն մին եղաւ։

«Լաւագոյնը» ըսինք։ Բայց ինչ հասկնալու ենք այս «լաւագոյն» բառով։ Պըրքէյ, այդ գեղադասապէս գործնական մարդը, կուտայ հետեւեալ բացատրութիւնը որ արժանի է ամենուն մտադուր թեան։

«Եթէ վաճառական ես, անստորախոյս պարտականութիւնդ է որ ըլլաւ կարելի եղածին չափ լաւագոյն վաճառականը։ Սակայն միթէ լաւագոյն վաճառականն է տոյ՝ որ ունենալով գերազանց արտադրութիւն, անկողնապէս կը գործածէ իր գերազանց արտադրութիւնը՝ ամէն տեսակի գեղեցիկ զանազան գործերով եւ ուրիշները կործանելով, առանց խորհելու թէ անգործութիւն եւ ամարբութիւն է ըրածը։ Այնպիսի կրնայ ըլլալ որ կարողացայ վաճառականն է, բայց միայն այնչափ։ Լաւագոյն կ'օշիկ ներկող այն չէ որ մարդոց հետ կ'ուսնուի ամենէն շատ ստաւ կը կ'առնէ անոնցմէ, այլ այն է որ իր գործը կարելի եղածին չափ լաւ կերպով կ'ընէ, եւ օրինաւոր եւ արդարացի կարծաքով մը կը գոհանայ։ Լաւագոյն կառապանը այն չէ որ իր կառքը լաւագոյն եղանակով կը վարէ, սակայն ետքը դուրս լըղ կ'ուսնուցնէ մինչեւ որ իրաւունքն աւելի վաճառի իրեն, այլ այն է որ իր կառքը լաւագոյն եղանակով վարելով հանգրձ Իրաւունքով միայն կը գոհանայ։ Նմանապէս լաւագոյն վաճառականը այն չէ որ իր գործը լաւագոյն կերպով կը հասկնայ, սակայն կը ջանայ զրկել ուրիշները իրենց օրինաւոր շահէն, այլ այն է որ լաւագոյն կերպով իր գործին տէրը ըլլալով հանգրձ բերեք չարաչար չօգտուիր ուրիշներու տղիտութեանէն կամ կարողութեանէն։ Այնպիսի բնաւ չմոռնար թէ այլոց շահերը իրենին չափ նուիրական են»։

Լաւագոյնը ընելու ջանքը մարդկային բոլոր կարողութիւնները աւելի եւս զարգացնելու եւ զանոնք կատարելութեան եւ ներդաստնութեան բերելու միջոցն է։ Այս ջանքին արդիւնքը ոչ միայն մտադու

Աֆրիկոս-Գարաշիսարէն կը գրեն մեզ թէ մայիս 18ին վախճանէր է անդ Յովհաննէս Էֆէնտի Լիւրեան, 58 տարեկան հասակին մէջ։ 20ին յուլիսը վախճանուեալ թիւնը կատարուեալ է մեծ չքով։ Դադար-դին վրայ մէկ քանի բանախօսութիւնք արտասանեալ են, եւ մարմինն ամբողջ-ուեալ է եկեղեցւոյ բակին մէջ, հօրը դե-րեզմանին ըզով։

Յովհաննէս Էֆէնտի Լիւրեան Աֆրիկոս-Գարաշիսարի մէջ առաջնակարգ ու կա-րեւոր դերը գրաւած անձնակերպութիւն մըն էր։ Հինգ տարիէ ի վեր կը նախա-դանիր առեւտրական դատարանին, եւ բարձրագոյն դեմատեղութեան արժանա-նալով Սանիթիքի աստիճան ստացած էր։

ՀԱՅԵՐԱՆԵՐԻ ՕՐԱՅՈՒՅԸ

Հինգշաբթի. 1893. ՄԱՅԻՍ 27.8 (Ն. 8.)
147-218

ՏՈՐԵՐԻ ԺԸ. — Տարեկան թուական. — 1888 = 4385
Մարտի ԺԸ. — Տարեկան թուական. — 1310. Չիլիքաւտէ 23.
— Օգոստի Մայիս. — 1309. Մայիս 27.

ԿՐԴՈՒԱԿԱՆ. Գ.Ս. Սարգիս Յովհաննէս Կարա-պետի եւ Արմաշիկեան Եղիշիկեանին.
ԵՆՍՈՐ — 4 20

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Եկեղեցիի Բէնեդիկտ Գաւառական դա-մազամ անուանեցաւ Աստուծոյ պէյ, գա-մազամ Ենթադէ. — Դոնեայի Ենթադէ գաւառական դաւազամ անուանեցաւ Ա-թըֆ Էֆէնտի գաւազամ Բէնեդիկտ. — Էն-կիւրիի Ագաթա Մատենի գաւառական դաւազամ անուանեցաւ Հազգը Էֆ. գա-մազամ Զրպըզպատի. — Միխայիլ Զըբի գաւազամ անուանեցաւ Էմին Էֆ. գա-մազամ Ագաթա. — Պողոսյան գաւառ-ական դաւազամ անուանեցաւ Ալի Րի-զա Էֆ. գաւազամ Միխայիլ Զըբի. — Զը-պըզպատի գաւազամ անուանեցաւ Իս-մայիլ Հազգը Էֆ. գաւազամ Պողոսյան-յանի.

— Առաջին կարգի Ենթադէ տրուե-ցաւ Ֆրանսայի ոստիկանութեան նախա-րար Պ. Լոզէի կնոյն։

ԱՆԳԻՆՈՅ ԴԵՄՈՆՏ

Անգլիոյ զեպան Սըր Բար Գարաշիսարէն Անգլիոյ պիտի երթայ երկու ամեաւան արձակուրդով։ Դեպքանք նա-խընթաց օր Բ. Դոնեայի երթալով հրա-ժեշտի ողջոյնը տուաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

Ուրբաթ գիշեր Ամասիոյ մէջ տասը վարկանք մէջը երկրաշարժի ցնցում տեղի ունեցաւ երեք անգամ, ամէն մէկ ցնցումը տեւեց տասը երկվայրկեան։ Ուրբաթ օր նմանապէս Տէպրէի մէջ ալ երկու անգամ ցնցում պատահեցաւ։ Բայց ո՛չ Ամասիոյ ո՛չ Տէպրէի ո՛րեւ մէկում պատահեցաւ չէ։

Ատանայի կը գրեն թէ անցած չաք-թու Գարաշիսարի մէջ մեծ փոթորիկ մը բրդեցաւ եւ ետեւէն ալ կարկուտ տե-ղաց փոթորիկ մը զնոյնի երկրաշարժի աստիճան ցնցում մը գերազանցեց, ու փողովաղը անաբեկ եղաւ։ Մարդու վնաս չկայ։ Բայց շատ մեծ են փոթոր-կին առաջ բերած վնասները։ Շատ մը գեղերու արտերը ըրողովին աւրուեալ են։

Եւ երկու օրէ ի վեր ցերեկները Ան-րիէթ զոց կը սովորեցնէ անոր քանի մը խօսք, որոցմով Սիւրան քիչ մը վերջը բարի գաւառս պիտի մաղթէ Ռօժէի երբ տուն գայ։

Մարիկ ըրեք մօրը ծանր ձայնն ու աղկան ջինջ զայլալն, որը կը փսրը-տան, չին համարձակիր բարձր խօսիլ, վասն զի կ'ուզեն իրենց անուշ գաղտնի-քը ծածուկ պահել դեռ քանի մը վայր-կեան եւս։

— Զմոռեալ ա՛, սիրական աղջիկս։
— Ո՛հ, ո՛չ, մայր իմ, չմոռեալ։
— Ի՛նչ պիտի ըսես հօրդ՝ երբ զեքդ համբուրէ։
— Գիտի ըսմի։ «Հայր, եթէր տարի է որ կը սիրեմ զքեզ, Մայրիկիս չափ կը սիրեմ զքեզ, Գիտեմ որ կեանքդ կը զո-նես իմ կեանքս պատրաստելու համար եւ կը յոգնեմ՝ որպէս զի ես վերջէն եր-ջանիկ ըլլամ։ Բայց, սիրական հայր, իմ ամենէն մեծ եղբայրութիւնս զիս հա-մարեղ է։ Գիտեմ թէ ո՛րքան ներողա-միտ ես ինձի համար, եւ ամէն օր աւելի եւս կը սիրեմ զքեզ, վասն զի ամէն օր կը տեսնեմ թէ ո՛րքան սիրելի ես։ Եթէ երբեք սիրող կոտորած եմ, սիրելի հայր իմ, առանց գիտնալու է... եւ ներո-ղութիւն կը խնդրեմ քեզէ։»

ԲՈՒՆԵՐԱՆ

Պաղտատի իշխանութիւնը զինուո-րական շրջաններ հաստատեցին եւ ար-տակարգ միջոցներ ձեռք առին Պաղտա-յէն եւ ուրիշ վարակուած տեղերէ փա-խուստականներուն դէմ։

ԳԱՍԼՄ ՓԱՇՏԱՅԻ ԶՈՐԸ

Անձնական Գանձին ճարտարապետ Պ. Ժաղմընտ ծրագրի մը պատրաստած է Գաթա միայնի ձորը չորցնելու համար։ Պ. Ժաղմընտ ցոյց կուտայ թէ 40,000 ոսկի ծախքով այս ձորը կը կատարուի։

Կ. ՊԱՆՈՅ ԶՈՒՐՆՈՒ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երեքշաբթի օր Բարեգ գումարուե-ցան Կ. Պաղտայ շուրքու ընկերութեան ընդհ. Ժողովը, որուն մէջ յայտարարուե-ցաւ թէ այս տարի 9ը ֆրանքի չախաւ-սին պիտի արուի, մինչդեռ 92ին տրու-ած է 8ը ֆրանք, եւ 91ին 6 ֆրանք։ Պա-հետի գումար մըն ալ մէկդի դրուեցաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՈՒՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երկրաշարժի հրաման մը, որ հա-ղորդուեցաւ երկրաշարժի նախա-րարութեան, կը պատուիրէ հաստատել տիպար աղբարակ մը Իզմիրի մէջ, երկրաշարժի վարժարան մը Այտընի մէջ, աղբարակ-աղբարակ մը Էնկիւրիի մէջ մասնակորպէս այժմուածութեան համար։

Երկրաշարժի նախարարութիւնը Պաղտայի կուսակալութեան հարգողե-կապընտան հրամանը երկրաշարժի վարժարանի մէջ կուտայնելու համար նոր չէնք մը որ պիտի ծառայէ 20 նոր աշակերտի։ Երկրաշարժի պանդոխ-ճարտարապետը, Սուսուֆ Էֆ. Պաղտա պիտի երթայ այս չէնքը չինելու։

Երկրաշարժի քննիչ Արսւան Էֆ. պաշտօն տրուեցաւ, վիճակագրական տե-ղեկագիր մը պատրաստել Էնկիւրիի կու-սակալութեան երկրաշարժի կացու-թեան, պաղտատի ծառայու տեսակնե-րուն եւ թիւին, ընտանի անասուններու եւ ուրիշ ընտանի վրայ։

Այս տեղեկագիրը օրինակ մը պիտի ըլլայ երկրաշարժի վիճակագրութիւ-նը մտնելու համար Թուրքիոյ բոլոր կուսակալութեանց մէջ։

ՀՈՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հանրագում ձեռնարկութիւններու հա-մար երբ հարկ ըլլայ գնել աշխարհի չէնք կամ հող որը վէճի առարկայ են, կամ գրաւի տակ են, կամ «Էֆէնտի» եղած են։ Պետական խորհրդին որոշումով առանց ո՛ր եւ չ'ընկալուածեալ այդպիսի հողի մը կամ չէնքի մը արժէքը պիտի յանձ-նուի Պաղտայի ինքնակալական Մատենի եւ գաւառները Երկրաշարժի Պանդոխի մասնաճիւղերուն, որպէս զի խնդիրներու կարգադրութեան յետոյ ստակը յանձնուի որու օր անկ է։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՏԻՐԸ

Մատենից թէ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը կորսնցուց Դարձեթիւրի մէջ իր դէմ բացուած գործը, արեւել-եան երկաթուղիի պարտատուներու խնդ-րին առթիւ։ Թէ Հանրային պարտքի վարչութիւնը եւ թէ անդամներն ան-հատարար վճարեկ առեւտրի պիտի դիմեն ի Լայքիկ։

Դ Ա Տ Ա Ր Ա Ն Յ

Նդեանադատ ատեանը երեքշաբթի օր-ունան նստին մէջ տասն եւ հինգ տար-

— Եւ այդ ըսածներդ ճիշդ են, այն-պէս չէ՛, աղջիկս։
— Ո՛հ, մայր, ըսաւ սիրուն տղեկը երկու թեւը Անրիէթի վիզը պլլելով, իրաւ է որ զինքն ալ քեզի չափ կը սիրեմ։ Ժամը ութուկէս դարկաւ։
Անրիէթ գործարկական շարժում մը ըրաւ։
— Հայրդ այս իրիկուն մեզի հետ չը պիտի ընթերց, ըսաւ. եկա՛ւ, Զեմ ուզե-ր որ դեռ սպասես։
Սեղանատուն դացին։
Տիկին Լարօք հնչակը դարկաւ որպէս զի կերակուրը հրամցեն։ Ամարանոցի միակ ծառայներն էին կուտով մը, խո-հարարուէի մը եւ վիթթուր անունով ապաստեհի մը, որ երկու օր առաջ մտած էր Անրիէթի ըզով։
Ընթերցն անհոտ ծոցաւ։
Սեղանի տարածում զգացում մը նորա-տի կնոյն սիրտը կը սեղմէ։
Ռօժէ այսպէս երկու երեք անգամ ուշ մնացեր էր, բայց կանխաւ հեռագրեր էր։ Այն իրիկունը հեռագիր չկար։ Ինչո՞ւ։ Պատկերու սենեակը վերադարձան։
Ժամ մը անցաւ։
Ռօժէ չէր վերադարձար։
Անրիէթ, պատուհանին առջեւ երկար

ուն շրջապակալ աշխատութեան դա-տապարտեց Պարտիկը անունով մէկը օր բարկութեան միջոցին սպաննած էր Սա-մաթիա Կիպրիանոս անունով մէկը։ Ու-րիշ երեք հոգի ալ Մահուտ, Հասան եւ Մուրատ, այս վերջինս փախստական, որը Պաղտայ կը մասնակցէին աւազակնե-րու խումբի մը, հինգէն ութը տարի շըթ-թայակալ աշխատութեան դատապար-տուեցան։

ՀԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սեփաւոր Մարտի. Դրեցինք թէ քանի մը զոդ Մարտիկ սեղանակորու-թիւն ընող Մարտիկներն առեւտր մտնե-լով վերաւորեալ էին զինքը։ Մարտիկն օր հիւանդանոց փոխադրուած էր վախ-ճանեցաւ։

— Ուշաւ. Երկուշաբթի օր Պէրութէն եկող զոգնեալ մը 4000 ոչխար բերաւ Պաղտայ։

— Երեքշաբթի օր զարմատուէն նոր վարկ խնդրուեցաւ Ատանայի մէջ տիպար աղբարակ մը չինելու համար։

— Գաթա-Խնդիր. Պաթմալէ 29 մահ-մետական գաղթական, Օսմանյէն 22 հրեայ գաղթական Պաղտայ հասան։

— Հանրային Կարգը ջնջելու թեան նախկին դրութիւնը, այսուհետեւ մասնաւոր ընդհանր եւ օգնականներ ա-մէն տարի ինքնապիտան պիտի զա-նազան շրջանակները եւ յետոյ պիտի դառնան Պաղտայ ուր պիտի անցնեն երեք ամիս։ Այս շաբթու ճամբայ կ'ընեն բա-լոր ուղեւոր-ընդհանրն ու իրենց օգնա-կանները։

— Գիշէ. Երկրաշարժի քննիչ վա-հան Էֆ. երեքշաբթի օր Տարբեա զնաց ընտելութիւն մը ընելու համար ճեմակ ու սեւ դիմիներու միջեւ եղած զին տա-րերութեան մասին, Հանրային Պարտքի վարչութիւնը ուզած էր միեւնոյն տուրքն առնել երկու տեսակ զիններուն վրայ ալ, ու այդպէս ընդհանր ըրողքած էին այս պահանջումին դէմ։

— Սեփաւոր. «Սատեթ» կը պա-մէ հետեւեալը։

Մեծ շուկային մէջ, Պէտեթիւրի գրան մօտ, խանութ ունեցող Ալիքան ինքնա-եան անուն մարդ մը անցած շաբթու օր մը կը դիմէ երեսունի չափ խանութայն-ներու որոնց վատանութիւնը գրաւած էր, ամէն մէկէ 50-60 ոսկի կամ արժէթուղթ փոխ կ'առնէ ու աղբարակ կը կազմէ 2000 ոսկիի գումար մը։

Գանի մը օր վերջը պարտապահանջ մը գաղտնարանի առջեւ կը քաշէր այս մարդը որմէ 20 ոսկի առնելիք ունենալը կը յայտնէր։ Պարտապահը ուրիշ պա-տահան չտար բայց եթէ յայտարարել թէ կարողութիւնը չներէր այդ գումարը տալու. դատարանն ալ ընկալաւարար անանկ կը հրատարակէ զօրաղը իմար-եանը, որ ձեռքերը չփակել խանութը կը վերադառնայ։

Միւս պարտապահանջները կ'իմանան երկրաշարժի մը վրան կը փոխեն ուղե-լու համար վերջի օրերս փոխ տուած ստակներն։ Ալիքան ինքնապիտան կը պա-տահանէ թէ իր պարտքը կը ճանչնայ, բայց որովհետեւ առեւտրական դատա-րանը զինքը սնանկ հրատարակած է, հե-տեւաբար պէտք է սպասել անոր օրո-շուտին։

«Մետասաները փամու» պարտա-պահանջները քստ չախարհելով այս պա-

Մեծ շուկային մէջ, Պէտեթիւրի գրան մօտ, խանութ ունեցող Ալիքան ինքնա-եան անուն մարդ մը անցած շաբթու օր մը կը դիմէ երեսունի չափ խանութայն-ներու որոնց վատանութիւնը գրաւած էր, ամէն մէկէ 50-60 ոսկի կամ արժէթուղթ փոխ կ'առնէ ու աղբարակ կը կազմէ 2000 ոսկիի գումար մը։

Գանի մը օր վերջը պարտապահանջ մը գաղտնարանի առջեւ կը քաշէր այս մարդը որմէ 20 ոսկի առնելիք ունենալը կը յայտնէր։ Պարտապահը ուրիշ պա-տահան չտար բայց եթէ յայտարարել թէ կարողութիւնը չներէր այդ գումարը տալու. դատարանն ալ ընկալաւարար անանկ կը հրատարակէ զօրաղը իմար-եանը, որ ձեռքերը չփակել խանութը կը վերադառնայ։

Միւս պարտապահանջները կ'իմանան երկրաշարժի մը վրան կը փոխեն ուղե-լու համար վերջի օրերս փոխ տուած ստակներն։ Ալիքան ինքնապիտան կը պա-տահանէ թէ իր պարտքը կը ճանչնայ, բայց որովհետեւ առեւտրական դատա-րանը զինքը սնանկ հրատարակած է, հե-տեւաբար պէտք է սպասել անոր օրո-շուտին։

«Մետասաները փամու» պարտա-պահանջները քստ չախարհելով այս պա-

մթոռին վրայ ընկողմանած՝ կը խորհէր։
Վիթթուր ուղեց լոյս վառել, նորատի կինը թողուց։
Ինչ հարկ կար. Կարգաւոր փափազ չուէր եւ զուրթը քանակել լուսնի լոյս կար։
Երկինքը թափանցիկ կապոյտ գոյն մը ունէր, որ անհուն հորիզոն մը գուշակել կուտար։
Եւ աղամանդիս աստղերը կը շղային անտեսանելի վառարանէ մը արծաթուե-լու պէս։
Ժամը տասը դարկաւ։
— Կը քանաւա՞, աղջիկս, ըսաւ Ան-րիէթ։
— Ո՛հ, մայր, ըսաւ տղեկը, որու աչքերը բաց էին։
— Զեմ ուղեք պառկի։
— Ո՛հ, ո՛չ. չպատկած կ'ուզեմ հայ-րիկս համբուրել։
Անրիէթ անձկութեամբ գնաց պարտ-գամին կ'ընթերցաւ ու սկսաւ նայիլ զէպի այն ճամբան, ուսկից կ'անցնէր Ռօժէ կայարանէն տուն գալու համար։
Սեփաւոր ալ անոր ըզով կեցած՝ կը դի-տէր։
Գիշերն անամպ էր ուտար։
Երբեմն փայլակներ հորիզոնը կը լու-սաւորէին։

տախտանէն աստիկանութեան դիմում կ'ընէին։

Սատեթի հարողովով այս լուրը կը կարծէ թէ իմաստական նախապէս միտքը դրած ըլլալով անանկանալ, ապագան ապահովելու համար հող ունեցեր է,

ՀԱՆԱԶԱՆ ԴԵՊԵՐ

Կարգը չ'ուշաւ. Երեքշաբթի օր Գաթա միայն կը բնակի, երեք-շաբթի առաւ. իր երեք տղանք սակարը կը պատրաստէր զարգի համար, երբ սենեակը վերադարձին անաւա որ իր չորրորդ հաւակը, երկու ամսուան մա-նուկ մը, արիւնի մէջ թաթխուած էր, ստակալի կերպով ճանկուտուած։ Մօրը բացակայութեան միջոցին, տանը կա-տուն յարձակած էր Բախային վրայ, չորս կողմէն ճանկուտուած ու աչքերը հանք էր։ Անմիջապէս բերուեցաւ բժիշկ մը որ խեղճին մեռնելը հաստատեց։

— Սպաննուեալ Գրիշ. Երկուշաբթիէն երեքշաբթի լուսնակու գիշերը Հիւսէին անունով մէկը Գաթաթալ վէճի մը բռն-նուած ատեն. դանակի հարուած մը տը-ւաւ իր ընկերներէն մէկուն որ ծանա-պէս վիրաւորեցաւ։ Ոճրագործը ձեռ-բակաւուեցաւ եւ վիրաւորեալը հիւսն-դանոց փոխադրուեցաւ։

— Կարգը չ'ուշաւ. Երեք առաւ Գա-պաթալէն անցնող կառքի ձիերը սահա-կոտոր սկսան վազել զէպի Տօլմապահչէի ծովը. կառքին մէջ երեք հոգի կար, կառավարը գետին նստուեցաւ։ Բարե-բաղաւորք քանի մը զինուորներ կառքին առջեւ նետուելով ձիերը բռնեցին եւ յա-ջողեցան կայանցնել։ Կառքը խօլական արշաւին մէջ ծառերուն զարնուելով ար-դէն կիսովի ոչնչացած էր։ մէջինները աւելի կամ նուազ թեթեւօրէն վիրաւոր-ուեցան։

— Կարգը չ'ուշաւ. միայն լուսնուան մէջ չէ որ արշերը ցոյց կուտան իրենց արշու-թիւնը, Բերայի մէջ իսկ իրեկներին դուրս կուտան։ Իսմայիլ անուն գնդու մը, Բե-րա Իմամ փաշա Զէօրիկի բնակիչներէն, ունէր արշ մը որուն վրայ վատանութիւն ունենալով շրջան քիչ մը թուցուեցած էր։ Գաղտնի վատանութեան զեղծում գործելով կ'ընէին իրիկուն կը կուտէ շըթ-թաները եւ կը յարձակի տիրող վրայ, բազմաւոր նպատակով. բայց երկար ա-տենէ ի վեր վարժութիւնը կորսնցուցած ըլլալով մինչեւ որ խեղճ վրան մը ժող-վէ զորացիները կը հասնին եւ կ'աղաւտեն Իսմայիլը, ու նորէն կը շրջապահ անձա-րակ կենդանին։

— Հիւսէին անուն մարդ մը կացինի հարուածով մը սպաննուեցաւ Խօլէրի գեղին մէջ որ Պէրութէն ութը ժամ հե-ռու է։ Ոստիկանութիւնը ձեռքաւանց, Իսմայիլ անուն մէկը։

— Լանկէ մէջ երկուշաբթի գիշեր կուտի բռնուեցան Սարգիս, Վարդան, Մկրտչ, նպարավաճառ Տաւիթ ու որ-դին Սթէֆանի։ Սարգիս դաշոյնով վի-րաւորեց Սթէֆանին հայրը Տաւիթը եւ Վարդանը, եւ երբ փախչելու վրայ էր օճիքը ձեռք տուաւ ոստիկաններուն։

ԳԱԽԱՌՆԵՐԷՆ

Լեւոնտի-Են կը հարողդեն թէ 30 հոգիէ բաղկացած աւազակախումբ մը ե-րեւան եկած է, Ասոնց պետէ է Հասան-էլ-Պօթման, որ հուլիսու օր աւազակ

Տակաւ առ տակաւ անցորդներն ըս-կաւան հազուադէպ ըլլաւ։
Լիւսնիք լուսած աղաղակներն ու ծի-ծաղիները տակաւ առ տակաւ սկսան մա-րել։
Հիւսէին լուսութիւնը ամէն զի կը տի-րէր։
Մատեն ու պարտիկներ Մօնթալէ ա-մարանոցը վիւ-տիւրէն կը բաժնեն։
Անոր դէմը, քիչ մը զէպի ձախ եւ չաղանակներին միջեւ փոթորիկ ու կո-կիկ տուն մը կայ կանաչ փեղկերով ու ճիշդ փողոցին վրայ, մինչդեռ ամարանո-ցը ընդ հակառակ փողոցին գաղտնած է փոքր մարդաբնակ մը, զոր գետնէն ցայտող լուր մը միւտ թամ կը պահէ։
Տակաւ լուսաւորուած էր. բայց պա-տահաններէն կը տեսնուէր կանաչիւրով կահաւորեալ սենեակ մը, մէջուղեք քե-ղան մը եւ խորը, պատին փակած, տե-սակ մը գորգաւոր գրասեղան։
Քիչ մը հեռուն, գիւղիկ եկեղեցիին ժամացոյցը ժամը տասնեւմէկ զարկաւ։
Անրիէթ ցնցուեցաւ եւ մատերն ի-րար անցան։
— Տէր Աստուած, ըսաւ, արդեօք ինչ եղաւ։
Եւ աղջկանը գառնալով՝

Տակաւ առ տակաւ անցորդներն ըս-կաւան հազուադէպ ըլլաւ։
Լիւսնիք լուսած աղաղակներն ու ծի-ծաղիները տակաւ առ տակաւ սկսան մա-րել։
Հիւսէին լուսութիւնը ամէն զի կը տի-րէր։
Մատեն ու պարտիկներ Մօնթալէ ա-մարանոցը վիւ-տիւրէն կը բաժնեն։
Անոր դէմը, քիչ մը զէպի ձախ եւ չաղանակներին միջեւ փոթորիկ ու կո-կիկ տուն մը կայ կանաչ փեղկերով ու ճիշդ փողոցին վրայ, մինչդեռ ամարանո-ցը ընդ հակառակ փողոցին գաղտնած է փոքր մարդաբնակ մը, զոր գետնէն ցայտող լուր մը միւտ թամ կը պահէ։
Տակաւ լուսաւորուած էր. բայց պա-տահաններէն կը տեսնուէր կանաչիւրով կահաւորեալ սենեակ մը, մէջուղեք քե-ղան մը եւ խորը, պատին փակած, տե-սակ մը գորգաւոր գրասեղան։
Քիչ մը հեռուն, գիւղիկ եկեղեցիին ժամացոյցը ժամը տասնեւմէկ զարկաւ։
Անրիէթ ցնցուեցաւ եւ մատերն ի-րար անցան։
— Տէր Աստուած, ըսաւ, արդեօք ինչ եղաւ։
Եւ աղջկանը գառնալով՝

Ճարտա-էլ-Պօթմանի եղբայրն է. Ճարտա-հնազանդութիւն յայտնած ըլլալով հիւս-դիւրի մը մէջ հանդարտ կ'աղար, Այդ ա-ւազակները ձեռքաւանելու համար հեծե-լաղորդներու խումբ մը ետեւեւուն զորդ-ւած է։

— Հիւսէ. Մարտիկները որք տարա-ծուած էին Հօրանի վրայ, առանց հոն վնաս մը հասցնելու քուշեր են դէպի ա-րեւմուտք։

— Պրոսպէր կը հարողդեն թէ մարախ-ները երեւցած ըլլալով տեղական իշխա-նութիւնը զրաւական նպաստ խնդրած են երկրորդական պանդայէն, հարկ եղած միջոցները ձեռք տունելու համար։

— Դոնեայի Բախանք գաւառակին մէջ հաւկնիթի խոշորութեամբ կարկուտ տեղալով բնակիչ ըրած է չորս դիւղերու հունձքը։

ՀԱՄԱԿԱՆ ՊԱՐՄԱ
(Մայիս 25)

ԸՆԹԱՍՏՔ ՓՈՐՈՒՆԱԿԱՎՈՐՈՅ

Երեք ամիս Լուսնու վրայ	109 621/2
Բարեգի	22 97 1/2

ԳՅՆՈՒՆՈՅ

Երեք ամիս Լուսնու վրայ	24 12
Երեք ամիս Լուսնու վրայ	24 13

ԳՅՆՈՒՆ

ኮ ሀ ኆ ኮ ሀ ኮ

Հաստատեալ է Վրէննա 1858ին

Սկզբնական փուլերի մասին
